

כ' אדר א', תשע"ד, 20.2.2014

גיליון מס' 397

פרשת ויקהל

המשכן, השבת והצינונות

מאת שולי גל, קיבוץ בארות יצחק

את העולם ברא הקדוש ברוך הוא. האדם נצטווה לשמור עליו ולהשתמש בו ביעילות. בסוף הבריאה נאמר: **"ויכולו השמיים והארץ... ויכל אלהים..."** ולאחר מכן **"ויברך אלהים את יום השביעי"** (בראשית ב, א) לעומת הבריאה שכולה **בידי הבורא**, המשכן כולו **בידי האדם**. בסיום בניית המשכן נאמר: **"ותכל כל עבודת משכן אהל מועד"** ולאחר מכן **"ויברך אותם משה"** (שמות לט, לב; מג). נראה שיש הקבלה ברורה בין הבריאה למשכן.

פרשת "ויקהל" מתחילה במילים: **"ויקהל משה את-כל-עדת בני ישראל"** (שמות לה, א). מה אמר משה בהתקהלות – שאין כמותה בכל מערכת אחרת שהוצגה בפני בני ישראל? **"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש... לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת"** (שם ב-ג).

מדוע באמצע ענייני המשכן, מביאה התורה את עניין השבת?

פרופ' ישעיהו לייבוביץ עונה כי השבת היא סמל עליון של היות העולם עולמו של הקדוש ברוך הוא, וכל מי שעוסק במלאכת המשכן אל לו לשכוח זאת! מלאכת המשכן נעשית כולה בידי האדם, ללא התערבות אלוהית והכל הכל נעשה – לפני מי? לפני בורא העולם, זה שקבע את החוקים והכללים, והוא שקבע שבשבת שובתים ממלאכה. לכן, עם כל החשיבות של מלאכת המשכן – השבת היא הסמל והתזכורת שהעולם הוא עולמו של הבורא.

ולמה מתוך כל איסורי השבת והלכותיה, מצוין דווקא איסור הבערת אש בשבת?

לייבוביץ משער שהסיבה קשורה לעובדה שהבערת האש מסמלת את ראשית הציוויליזציה, כלומר את השימוש הראשון בגילה האדם בטבע – הפקת האש. השימוש בטבע והפקת צרכי האדם מהטבע שייכים למלאכת ימי החול, אבל כשהשבת נכנסת נפסקת כל מלאכה. השביתה של האדם היא כמו שביתתו של הבורא, שהוא כאמור, קבע את הכללים. העולם שלו, אנחנו רק משתמשים בו ואומרים תודה...

אבקש להוסיף דברים מתוך דרשתו של הרב יצחק ניסנבויס (שעל שמו קרויה בארות יצחק), אשר היה ציוני מובהק ובכל דרשותיו הטיף לעלייה לא"י ולבנייתה (1868-1942):

לאחר הנפילה הגדולה בחטא העגל, בא הצייווי לבניית המשכן על מנת לתקן. לתיקון זה משמעות לאומית: "...תחת אשר לעגל הזהב נתן העם רק פעם אחת ורק תכשיט אחד, נתנו למשכן כמה פעמים וכמה תכשיטים; ותחת אשר לעגל הזהב לא נמצאו "חכמים" כלל לעשות אותו, רק אחד עסק בזה וכולם רק רקדו וחוללו, הנה למשכן נמצאו כמה חכמים... חרשים... עסקנים נאמנים! זהו כוחה של עבודה לאומית על יסודות עממיים הנעבדת בגלוי!

...אז היתה באמת שעת הכושר למשה רבנו לדבר אל כל העדה הזאת, המתעסקת בבניינה, ע"ד קדושת השבת, ע"ד אבות המלאכות בכלל וע"ד הבערת האש אפילו באופן שאין בה מלאכה, כמו סבוב הכפתור האלקטרי - בפרט. ובנ"י ששמעו אל משה בדבר עבודת המשכן שמעו אליו אח"כ גם בדבר השבת" ... (מתוך דרשות לכל שבתות השנה והמועדים).

הרב ניסנבויס קורא לחרדים של תקופתו לראות בציונות מנוף להצלת יהודים ולבניין הארץ:

"להציע את היהדות קדימה... לרומם את האומה ברוחה ולבסס את עמדתה בארצה, ארץ אבותיה, לנשא את כל קדשיה ולעשותם לקנין כל העם. ולו שמעו באזניים פתוחות את כל הקולות הקדושים האלה יוצאים מתוך שופרה של הציונות, כי אז בודאי היו נותנים לה לבם וידיהם ועל ידה היו משיבים את השיות הנדחות לעדר ה', והיו מדבקים בחמר מוצק את בית ישאל ההרוס, ובמקום 'עגל הזהב' שבני עמנו משתחווים להם בדחילו ורחימו, היו מקימים לנו משכן אחד לרוחנו ועם בני ישראל היה ל' גוי אחד בארץ' בארצו הוא".

שולי גל – (50) בת קיבוץ בארות יצחק וחברה בו. נשואה לאהרון. מטפלת בפעוטון ומורה לגיור. שותפה באיסוף החומר הארכיונאי לאתר המורשת 'בארות בנגב'.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il